

Waarnemingen op de stranden van de Westkust na de noordwesterstorm van 9 juli 2014

Ingrid Jonckheere

Op vrijdag 11 juli deed het nieuws al snel de ronde dat er na de storm van woensdag 9 juli heel wat lag aangespoeld op onze stranden. In de vooravond, bij laagtij ging ik op inspectie. Bij het betreden van het strand te Koksijde wist ik niet waar eerst te kijken. Tussen de stormvloedlijn en de waterlijn telde ik 8 brede zones van aanspoelsel. In de vloedlijn lag het aanspoelsel zo dik dat wanneer je er doorliep, je er tot over je enkels in zakte. Ik werd er zowaar nerveus van, liep eerst een kwartier in zigzag rond te dwalen maar besloot dan maar om mijn zoektocht te starten nabij de laagwaterlijn. Daar lag het aanspoelsel wat meer verspreid en dunner bezaaid. Ik vond mijn rust terug en dit werd de start van een super driedaagse, vol met verrassende en interessante strandvondsten. Ik wandelde gedurende die dagen van Sint-Idesbald tot Oostduinkerke. Op dinsdag 15 juli bezocht ik samen met enkele vrienden nog eens kort het Westhoekstrand te De Panne, daar lag nog een restantje van de afzetting en ook dit leverde nog enkele interessante vondsten op.

Alle waarnemingen van die dagen beschrijven is onmogelijk, daarom probeer ik een bondig verslag te maken van de meest in het oog springende en bijzondere vondsten.

Wieren - Algae

De volgende vier wiersoorten waren het talrijkst te vinden: Riemwier *Himanthalia elongata*, Japans bessenwier *Sargassum muticum*, Knotswier *Ascophyllum nodosum* en Blaaswier *Fucus vesiculosus*.

Poliepen - Hydrozoa

Naast Zeecypres *Sertularia cupressina*, Zeedennetje *Abietinaria abietina* en Gewone zeespriet *Nemertesia antennata* vond ik ook enkele mooie takjes van de Vertakte zeespriet *Nemertesia ramosa*, deze laatste spoelt minder vaak aan op de stranden van de Westkust. Heel wat lege schelpen waren begroeid met Ruwe zeerasp *Hydractina echinata*.

Kwallen - Scyphozoa

Ik telde in totaal een zestal Oorkwallen *Aurelia aurita* en 26 Kompaskwallen *Chrysaora hysoscella*.

Bloemdieren - Anthozoa

Het aantal Slibanemonen *Sagartia troglodytes* die aangespoeld waren, was niet te tellen, kilometers lang, duizenden, levende. Daarnaast zag ik ook enkele Paardenanemoon *Actinia equina*, verse Zeeanjelier *Metridium senile*. Nadat ik op 20 juni 2014 voor eerst een levende Zeedahlia *Urticina felina* vond in Koksijde, die vastgehecht was op een lege klep van een Otterschelp (De Blauwe, 2014), telde ik nu weer zes verse exemplaren en dat vond ik toch wel merkwaardig.

Mosdiertjes - Bryozoa

Het was een tijdje geleden dat ik nog zoveel Bruine zeevinger *Alcyonidium diaphanum* aantrof op onze stranden. Het viel me op dat deze vooral te vinden was tussen Oostduinkerke en Koksijde. Verder noteerde ik enkel nog harige vliescelpoliep *Electra pilosa*, er zullen die dagen ongetwijfeld veel meer soorten aangespoeld zijn maar het was onmogelijk om alles te verzamelen. Ik beperkte me tot de meer zichtbare soorten.

Borstelwormen - Polychaeta

Zoals wel meer voorkomt na een storm kleurde een bepaalde zone van het strand op vrijdag 11 juli rood van de uitgespoelde Schelpkokerworm *Lanice conchilega*. De dag nadien was daar zo goed als niks meer van te zien. Ik zag ook enkele levende Zeepieren *Arenicola marina* en veel fragmenten van de Perkamentkokerworm *Chaetopterus variopedatus* – een illustratie van de kracht van de storm.

De voor mij meest bijzondere waarnemingen van die dagen waren de zes Fluwelen zeemuizen, *Aphrodite aculeata*. Het was vele jaren geleden dat ik mijn favoriete borstelworm nog eens had gevonden. Toen enkele toeristen me vroegen wat er in mijn emmertje stak, was ik fier als een gieter om hen een Fluwelen zeemuis te kunnen tonen. De reacties vielen wat tegen, 'bah een worm, een muis, alleen het gedacht,...', maar dit kon me niet deren. Ik liep te glunderen, nam thuis een paar foto's en legde het nog levende dier 's avonds laat nog terug in zee nabij de laagwaterlijn.

Stekelhuidigen - Echinodermata

Er spoelden duizenden levende Kleine zee-egels *Psammechinus miliaris* aan. Daarentegen vond ik van de Zeeklit *Echinocardium cordatum* maar enkele lege skeletjes. Deze soort spoelt nochtans ook vaak massaal aan na een storm. De Gewone slangster *Ophiura ophiura* was ook in grote getale te vinden. Van de gewone zeester *Asterias rubens* vond ik een tiental exemplaren wat weinig is in vergelijking met wat je vaak na een storm aantreft.

Weekdieren - Mollusca

Ik beperk me hier tot een opsomming van de levend of met vleesresten aangespoelde soorten.

De Amerikaanse zwaardschede *Enis directus* spande ongetwijfeld de kroon wat het aantal levende aangespoelde schelpdieren betreft. Gevolgd door Zaagjes *Donax vittatus*, Nonnetjes *Macoma baltica* en Witte dunschaal *Abra alba* al durf ik niet te zeggen in welke volgorde qua aantal.

Ik vond één exemplaar van de Gevlochten fuikhoorn *Nassarius reticulatus* maar wat opviel was het groot aantal verse eikapsels van deze soort.

Daarnaast vond ik zes Wulken *Buccinum undatum*, en natuurlijk ook heel wat eikapsels maar dit is minder bijzonder.

Japanse oesters *Crassostrea gigas* trof ik los op het strand aan maar ook vastgehecht op oude schilden van de Gewone zwemkrab *Liocarcinus holsatus*.

Verder zag ik nog drie exemplaren van de Witte boormossel *Barnea candida* en zes van de Amerikaanse boormossels *Petricolaria pholadiformis*, Muiltjes *Crepidula fornicata*, één Halfgeknotte strandschelp *Spisula subtruncata*, Mossel *Mytilus edulis*, twee Stevige strandschelpen *Spisula solida* en zes Kokkels *Cerastoderma edule*.

Ondanks het groot aantal levende schelpdieren die aangespoeld waren was het toch opvallend dat niet zoveel soorten te vinden waren. Zo vond ik bijvoorbeeld geen schelpen van de Rechtsgestreepte plaatschelp *Tellina fabula* of van de Tere plaatschelp *Tellina tenuis* en wel schelpen maar geen levende exemplaren van de Tapijtschelp *Venerupis senegalensis*, Gewone strandschelp *Mactra stultorum*, Geknotte strandgaper *Mya truncata*, allemaal soorten die vroeger toch vaak levend aanspoelden na een storm. Ik vond een 35-tal lege doubletten *Solen marginatus*, Tafelmesheft maar geen enkel levend exemplaar.

De eerste dag vond ik een deel van de kop van een Pijlintkvis *Loligo spec.* Doordat de lange tentakels ontbraken was het niet mogelijk om uit te zoeken om welke soort het ging. Ik vond ook één rugschild van een Pijlintkvis alsook enkele legsels.

Verder lagen er ook 100^{den} aangespoelde eiertrossen van de Zeekat *Sepia officinalis*. Bij sommige zag je de eitjes uitkomen op het strand, er kleefden kleine witte slijmerige massa tussen de ineengezakte zwarte eikapsels. Er waren ook heel wat schilden van de Zeekat te vinden, vaak begroeid met Darmwier *Enteromorpha spec.*

Kreeftachtigen - Crustacea

Wat iedere dag wanneer je het strand opwandelde meteen opviel, was dat de (storm)vloedlijn roze kleurde van de massaal aangespoelde Gewone zwemkrab *Liocarcinus holsatus*, volledige dieren, (deel) poten, schilden. Dit had ik nooit eerder gezien. Het is onmogelijk om het aantal te schatten. Opvallend is dat ik geen levende dieren meer aantrof. Vele schilden, poten waren begroeid met Gewone zeepok *Semibalanus balanoides* maar ook zoals reeds eerder vermeld bezet met Oesters *Crassostrea gigas* en met Muiltjes *Crepidula fornicata*.

Op vrijdag trof ik op het strand van Koksijde ook enkele honderden Kleine heremietkreeft *Diogenes pugilator* en tientallen Gewone heremietkreeft *Pagurus bernhardus* aan. Waar die de dagen nadien naartoe waren is me nog steeds een raadsel want vanaf de zaterdag vond ik er telkens maar enkele exemplaren meer.

In totaal vond ik een twintigtal volledige dieren van de helmkrab *Corystes cassivelaunus*. Het was al een tijdje geleden dat ik deze nog aantrof op onze stranden, sporadisch vond ik nog eens een schildje, meer niet.

Andere krabbenvondsten waren de Noordzeekrab *Cancer pagurus* en enkele exemplaren van de Gewone strandkrab *Carcinus maenas* (sommige met Krabbenzakje *Sacculina carcini*).

Op drijfhout vond ik een twintigtal Gewone eendemossels *Lepas anatifera*.

Vissen - Pisces

Waarschijnlijk was een warrelnet losgeslagen door de storm want er lagen her en der wat vissen onder andere enkele kleine exemplaren Tong *Solea solea*, 1 Schol *Pleuronectes platessa* en 1 Griet *Scophthalmus rhombus*.

Ik verzamelde naast een tiental kapsels van de Hondshaai *Scyliorhinus canicula* ook enkele eikapsels van de rog deze bleken later allemaal van de Stekelrog *Raja clavata* te zijn.

Zoogdieren - Mammalia

Op 13 juli lag er nabij de Schipgatduinen te Oostduinkerke een kadaver van een jonge zeehond. De kop ontbrak daardoor kon ik niet uitmaken of het een Grijze zeehond *Halichoerus grypus* of Gewone zeehond *Phoca vitulina* betrof.

Insecten - Insecta

Eén van de eerste zaken die ik op vrijdag 11 juli bij het betreden van het strand opmerkte was dat de rand van de stormvloedzoom vol lag met verse, dode zweefvliegen. In een zoom van max. 20 cm breed lagen over de gehele lengte van mijn wandeling (van Ster der Zee tot ter hoogte Zeelaan Koksijde) diverse soorten verspreid. Ik verzamelde een zestigtal exemplaren. De volgende soorten kon ik op naam brengen: Kleine Bandzweefvlieg *Syrphus vitripennis*, Pyjamazweefvlieg *Episyrphus balteatus*, Citroenpendelzweefvlieg *Helophilus trivittatus*, Terrasjeszwever *Eupeodes corollae* en 1 exemplaar (vr.) Zuidelijke Halvemaan-zweefvlieg *Scaeva dignota*. Deze laatste soort blijkt zeer zeldzaam te zijn. Een van de kenmerken is dat de vlekken duidelijk over de zijnaad doorlopen. Chantal Martens leerde me dat net zoals dat het geval is bij vlinders, er ook bij de zweefvliegen soorten migreren. Een deel daarvan doet dit boven zee. Bij stormweer kost ze dat vaak het leven en belanden ze in het water. Een deel ervan spoelt vervolgens aan op het strand.

Het strand

De noordwesterstorm van 9 juli zorgde niet enkel voor een rijke afzetting van mariene organismen maar zorgde er ook voor dat het strand er nadien totaal anders uitzag. Toen ik 24 jaar geleden in Koksijde kwam wonen, lagen er vanaf Ster der Zee tot ter hoogte van de Zeelaan in Koksijde 10 strandhoofden, twee lange en acht korte. Deze laatste zitten al enkele jaren volledig onder het zand bedolven en sinds de strandsuppletiewerken van 2011 geraakten de lange strandhoofden ook stilletjes aan meer en meer ondergestoven, de laatste weken was een gedeelte van het strandhoofd nabij Ster der Zee ook al niet meer zichtbaar. Verrassend was dat toen ik op vrijdag het strand opliep, de korte strandhoofden weer gedeeltelijk bloot waren gespoeld. De eerste dagen nog kaal maar na een vijftal dagen groeide er op enkele al wat Darmwier, twee weken later kleurden deze zelfs al groen. Benieuwd hoe lang ze bloot zullen blijven liggen en of ook andere organismen de kans zullen krijgen om zich op deze strandhoofden te vestigen.

Slot

Het was al enkele jaren geleden dat ik tijdens de zomer kon genieten van een strand dat zo rijk overspoeld was met zeeorganismen. Meer kan je als strandjutter niet dromen wel spijtig dat voor mijn 'plezier' zoveel organismen moesten sneuvelen..

Summary

A northwestern gale that hit the Belgian coast on July 9th, 2014, two days later yielded 8 rows of wreck on the western beaches, a maddening sight to the enthusiastic amateur. The most impressive finds have been 26 of the jellyfish *Chrysaora hysoscella* (rarely found in two figure numbers), miles long of the sea anemone *Sagartia troglodytes* (in the millions?), quite some bryozoans *Alcyonidium diaphanum*, large red strips of the polychaete *Lanice conchilega*, washed out of their tube (a phenomenon I have never witnessed before), thousands of the echinoderms *Psammechinus miliaris* and *Ophiura ophiura*, millions (?) of the swimming crab *Liocarcinus holsatus*, drowned hover flies, a beheaded young seal and many other organisms. The dead of many is the pleasure of the beach comber, a confronting thought. (GR)

Dankwoord

Dank aan Chantal Martens en Jonas Mortelmans voor de info over de zweefvliegen.

Literatuur

- DE BLAUWE, H., 2014. Bijzondere waarnemingen – verslag nummer 5. De Strandvlo, 34(2): 62-68.
- REEMER, M., 2000. Zweefvliegen veldgids (Diptera, Syrphidae). Jeugdbondsuitgeverij.

**Sint-Idesbaldusstraat 20 bus 402
8670 Koksijde**